

เราคือผู้รู้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อให้จิตใจเราเบิกบานนะ ฟังธรรมให้จิตใจเราไม่เศร้าหมอง
จิตใจเราไม่อับเฉา จิตใจเราไม่ก่ดงตัวเอง ไม่มีใครรักเราเท่ากับเรา ไม่มีใครรักเรานะ คนอื่น
ไม่มีใครรักเรามากกว่าเรา แต่ความรักอันนี้เป็นความรักของโลก ถ้าความรักของธรรมละ

ถ้าความรักของธรรมนะ เราจะต้องมีสติมีปัญญาของเรา สิ่งใดที่มีคุณค่า โลกเขาแสวงหา
กันเพื่อประโยชน์ของเขา เพื่อประโยชน์การดำรงชีวิตให้ใหม่ แล้วถ้าเป็นเพื่อประโยชน์กิเลสละ
เพราะกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจ ไม่เข้าใจว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์ สิ่งใดเป็นโทษ สิ่ง
ใดเป็นประโยชน์ไฉน

สิ่งใดเป็นประโยชน์ต้องเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ตรัสรู้ธรรมแล้ว
สิ่งนี้สิ่งที่เป็นประโยชน์ ประโยชน์ที่ไม่มีโทษเจือปนไป ประโยชน์อันนี้ ประโยชน์ที่สะอาด
บริสุทธิ์ ประโยชน์อันนี้เกิดจากอัสวักขยญาณในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้
ชำระล้างกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สะอาดหมดจดแล้วถึงจะเห็นว่า อะไร
เป็นประโยชน์จริงและอะไรเป็นประโยชน์ของกิเลส

ถ้าเป็นประโยชน์ของกิเลส เห็นใหม่ โลกเขาอยู่กันด้วยความคลุกคลี โลกเขาอยู่กันด้วย
ความช่วยเหลือเจือจางกัน แล้วพระเราเนี่ย เราบวชแล้วไม่ช่วยเหลือเจือจางกันหรือ? ช่วยเหลือเจือ
จางกัน เห็นใหม่ ศากยบุตรพุทธชินนโรส เวลาเป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ศากยบุตร บุตรของชาวศากยะ บุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าได้วางธรรมและวินัยนี้ไว้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ธรรมวินัยนี้เป็นศาสดาของเรา เราใช้ชีวิตอยู่นี้ อยู่ในใต้ธรรมวินัยนี้ เรามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้คุ้มครองดูแล “ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะย่อมคุ้มครองผู้นั้น” ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเราด้วยธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปกครองดูแลเราอยู่ใง ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปกครองดูแลเราอยู่ ดูแลที่ไหนล่ะ? ดูแลในใจของเรา

แต่กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันสอด มันแทรก มันแซงออกมา มันแซงออกมา เห็นใหม่ว่าเป็นอยู่ของเรา พฤติกรรมของเรา ความเห็นของเรา คำว่า “ของเราๆ” เราคือกิเลส กิเลสคือเรา สรรพสิ่งที่ว่าร่างกายเป็นของกิเลส กิเลสเอาใช้หมด กิเลสเอาความรู้สึกนึกคิด เอาร่างกายของเรา เอาสรรพสิ่งนี้เกิดมากเป็นชาติ นี้ใช้เพื่อประโยชน์ของมันทั้งนั้นเลย ทั้งๆ ที่จิตใจเราเกิดมานะ เราเกิดมาเรามีวิชา มีความไม่รู้เกิดมา พอมีความไม่รู้เกิดมา เห็นใหม่ เกิดมาเป็นชาวพุทธ เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา แล้วออกบวชด้วย ออกบวชเป็นนักรบด้วย นักรบรบกับใคร

ชนะศึกนะ เข้าศึกถูกด้วยพันด้วยหมื่นด้วยแสน ได้ล้านครั้งเท่าไร การชนะนั้นก่อนเวรก่อนกรรม ไม่มีประโยชน์สิ่งใดเลย เพราะการสร้างเวรสร้างกรรม เห็นใหม่ “กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน” ใครทำกรรมสิ่งใดมา กรรมนั้นแหละจำแนกให้เราเกิดในปัจจุบันนี้ แล้วเราชนะใครก็แล้วแต่ มันสร้างเวรสร้างกรรมทั้งนั้นนะ

แล้วการที่ชนะโดยที่ไม่เป็นโทษ การชนะที่ไม่เป็นโทษต้องชนะใจเรา ชนะตัวของเรา ถ้าตัวของเรา แล้วสรรพสิ่งเป็นเรา กิเลสเป็นเรา มันเอาความรู้สึกนึกคิดเรานี้ไปใช้ออกไปเพื่อหาผลประโยชน์ของมันทั้งนั้นเลย แล้วประโยชน์ของธรรมล่ะ? ประโยชน์ของธรรมก็เรานี้ไง ประโยชน์ของธรรมที่เราตั้งสติอยู่นี้ไง ถ้าเราตั้งสติ เรายับยั้ง เรายับยั้งความรู้สึกนึกคิด ไม่ให้ความรู้สึกนึกคิดออกจากร่างกายนี้ไป ออกนอกร่างกายเราไป

เราบวชเป็นพระอยู่ในอาวาส อยู่ในที่ผู้ทรงศีล อยู่ในอาวาส แล้วจิตใจมันอยู่กับเราใหม่ มันคิดไปไหน จิตใจนี้มันออกนอกวัดไปแล้ว มันคิดไปนอกเรื่องนอกราว มันคิดไปเต็มทีของมันเลย เห็นใหม่ เราเอาใจเราไว้ในอำนาจของเราไม่ได้ ถ้าเราตั้งสติไว้ เราจะเอาใจไว้ในอำนาจของเรา

ถ้าในอำนาจของเรา เราคือผู้รู้ ผู้รู้คือเรา

ถ้าเรามีผู้รู้กับเรา เห็นไหม เวลาหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มนั้นนะ เวลาหลวงปู่มนั้นท่านเสียไป หลวงตาท่านบอกว่า “แล้วใครจะสอนเรา ใครจะสอนเรา” เพราะใจดวงนี้มันไม่ยอมฟังใคร แต่มาทบทวนแล้ว หลวงปู่มนั้นก็สอนว่า “ให้มีสติอยู่กับผู้รู้ ให้อยู่กับตัวเรานี้ จะไม่เสีย” นี่เราคือผู้รู้

ถ้าเราเป็นผู้รู้ ถ้าเราอยู่ในสังคม เราอยู่ในหมู่คณะ มันก็ต้องผ่อนสั้น ผ่อนหนักผ่อนเบาต่อกัน เพราะมันอยู่ด้วยกัน ในเมื่อร่างกายของเรา อวัยวะต่างๆ ต้องทำงานร่วมกัน เราอยู่ในสังคม เราอยู่ในหมู่คณะ เราก็ต้องผ่อนหนักผ่อนเบาเพื่อหมู่คณะ เห็นไหม จะทำด้วยความเข้มแข็ง จะทำด้วยความจริงจังของเรา มันก็จะไปกระเทือนคนอื่น เราก็ผ่อนหนักผ่อนเบาอยู่กับสังคม

แต่ถ้าเราอยู่คนเดียวล่ะ ถ้าเราอยู่คนเดียว นี่เราคือผู้รู้ ถ้าเราอยู่กับผู้รู้ล่ะ เราสุขเราทุกข์ เราก็รู้ล่ะ เราแบกหนัก เราหามหามสิ่งใด เราต้องยกสิ่งใดเป็นภาระหนักหน่วง สิ่งต่างๆ เรารู้ทั้งนั้นนะ เห็นไหม เรารู้อย่างนี้ รู้อะไร? เรารู้ที่ความรู้สึกนึกคิด ถ้าความรู้สึกนึกคิด แล้วถ้ากิเลสมันแทรกมานะ มันก็บอกว่า “นี่งานหนัก รับผิดชอบ สิ่งต่างๆ เป็นเรื่องทุกข์เรื่องยากไปหมดเลย” นี่เวลากิเลสมันแทรกเข้ามา

แต่ถ้าเป็นธรรมดา เห็นไหม ไปแบบนอแรด เราออกวิเวก เราไปแบบนอแรด แรดมันมีนอเดียว ถ้ามีนอเดียวนะ สรรพสิ่งทุกอย่างเราต้องอาศัย อุดตา หิ อุดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เราต้องอาศัยตน อาศัยความรู้สึกนึกคิดของเรา อาศัยปัญญาของเรา เกิดวิกฤตสิ่งใดต้องอาศัยปัญญาของเราช่วย ยิ่ง อย่าตื่น อย่าตกใจ อย่าใดๆ ทั้งสิ้น ไม่มีสิ่งใดหรอกที่มันจะทำให้เรามีความทุกข์ยากมากไปกว่าใจของเรา

ถ้าใจเราไม่ตื่นนะ พายุรุนแรงขนาดไหน เรามีสติปัญญาของเราอยู่กับเรานะ เราแก้ไขวิกฤตนั้นได้หมดนะ นี่ลมพัดใบไม้ไหว เราตื่นตกใจ ซ็อกตายเลย เห็นไหม ถ้าเราไม่ตื่น สิ่งใดจะเกิดขึ้น เราไม่ตื่นกับเขา เรามีสติปัญญาช่วย ยิ่ง แล้วเราใช้สติปัญญาช่วย ยิ่ง แล้วเราใช้ปัญญาแยกแยะ สิ่งใดควรไม่ควร ถ้าควร ไม่ควร นี่เราคือผู้รู้ ถ้าเราคือผู้รู้ล่ะ เราเข้าใจได้

คนเราสร้างเวรสร้างกรรมไม่เหมือนกัน สิ่งใดที่มันกระทบ เห็นไหม ในเหตุการณ์หนึ่ง มุมมองแต่ละคนไม่เหมือนกัน ที่นี้มุมมองไม่เหมือนกัน บางคนบอกว่าเรื่องเล็กน้อย บางคนบอก

ว่าเรื่องหนักหนาสาหัสสาครรจ์ แล้วแต่มุมมองของเขา ถ้าจิตใจของเราละ เราคือใคร? เราคือ
 นักรบ เราคือศากยบุตร เรามาเพื่ออะไร? เรามาเพื่อพุทธะ เราคือพุทธะ เราคือผู้รู้

ถ้าเราคือพุทธะ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้าผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน อะไรเบิกบาน ถ้าใจมัน
 เบิกบานนะ แม้แต่ความอยู่จะขัดสนขนาดใด ความอยู่ทุกขัรื้ออนขนาดใด แต่จิตใจขึ้นบาน จิตใจ
 ขึ้นบานเห็นใหม่ แค่อาศัย อาศัยเพื่อดำรงชีวิตเท่านั้น แล้วอาศัยเพื่อดำรงชีวิตแล้ว คุณิ เวลาเราอยู่
 ในป่าในเขา อากาศมันปลอดโปร่งมาก อากาศเบามาก นี่ความสงบสงัด สิ่งนี้มีความสุขมาก นี่มี
 ความสุข

แต่ถ้าจิตใจเราดี จะอยู่อดคัดขัดสนขนาดไหน มันจะอยู่ทุกขัรื้ออนขนาดไหน มัน
 พอใจนะ มันพอใจ มีความสุขมาก แต่ถ้าจิตใจมันคิดคั่น กิเลสมันแทรกเข้ามา เห็นใหม่ “เราเป็น
 คนทุกขัคนยาก เราเป็นสัตว์ที่ไม่มีใครเขาสนใจ เราเป็นเศษคน” เห็นใหม่ คำว่า “เศษคน” แล้วคน
 ดีเป็นอย่างไรล่ะ คนดีเขาต้องมีศักยภาพใช้ใหม่ เขาต้องมีคนล้อมหน้าล้อมหลังใช้ใหม่ เขาต้องมี
 ทุกอย่างพร้อมเพรียงของเขาใช้ใหม่...สิ่งนั้นหรือเป็นคน? นั่นนะสัตว์ห่มุ

สัตว์ห่มุ เห็นใหม่ เรานอแรด เราเป็นนอแรด ไปอยู่พรหมจรรย์ ไปของเรา ถ้าไปของเรา
 เรามีสติปัญญา นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายกย่องสรรเสริญ เวลาเราออกวิเวก เราออก
 ประพฤติปฏิบัติของเรา เราจะค้นหาตัวของเรา การค้นหาตัวของเราะ เวลาไปหาหมอ หมอเขาจะ
 รักษา เขาต้องวิเคราะห์โรคว่าเราเป็น โรคสิ่งใดเขาถึงจะให้ยาตามโรคนั้น เราจะวิเคราะห์ใจของเรา
 เราจะหากิเลสในหัวใจของเรา เราจะพาใจของเราให้พ้นจากกิเลส ให้พ้นจากความอึดอัดขัดข้อง
 ในใจที่มันทุกขัมันยากอยู่

เวลาคนเขาเกิดมา เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา แล้วเขามั่งมีศรีสุข เขาว่าสิ่งนั้น
 เป็นธรรมๆ สิ่งนั้นมีคุณสมบัติของเขา เขาก็ได้ใช้ชีวิตอย่างนั้นมา เขาก็เห็นมา เรื่องของโลก เห็น
 ใหม่ ฆราวาสธรรม เราอยู่กับโลก อยู่กับฆราวาสมา เราเกิดมาเป็นมนุษย์นะ อยู่กับโลกนะ แล้วเรา
 เสียสละสิ่งนั้นมา สิ่งในโลกเขาบอกว่าสิ่งนั้นเป็นสมบัติของเขา สิ่งนั้นเป็นสิทธิเสรีภาพของเขา นี่
 เราเสียสละมา

ถ้าเราเสียสละสิ่งนั้นมาแล้วเรามาบวชเป็นพระ ถือพรหมจรรย์ พอถือพรหมจรรย์แล้ว
 ทำไมเราจะใช้ชีวิตอย่างนั้นล่ะ ชีวิตอย่างนั้นมันชีวิตของฆราวาสเขา ชีวิตอย่างนั้นมีชีวิตของโลก
 เขา โลกเขาต้องเป็นอย่างนั้น

เวลาโลก โลกธรรม ๘ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ...มีลาภ มียศ มีสักการะ แล้วมันคืออะไรล่ะ? มันโลกธรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่ โลกธรรม ๘ ทำให้จิตใจนี้ฟู จิตใจนี้แฟบ จิตใจนี้ตัน ไหวนะ โลกธรรม ๘ นะทำให้จิตใจนี้ไม่มั่นคงนะ สิ่งนั้นมันเป็นธรรมะประจำโลก แล้วเราทิ้งสิ่งนั้นมาแล้ว เราทิ้งสิ่งนั้นแล้ว ทำไมจิตใจเรายังยังโพลไปติดสิ่งนั้นล่ะ

ถ้าจิตใจเราโพลไปติดสิ่งนั้น แสดงว่าจิตใจเราไม่เอาไหน เราเป็นคนไม่เอาไหน เราเป็นคนไม่มีปัญญา เราเป็นคนขาดสติ นี่ธรรมโอสธ ธรรมที่จะดูแลในหัวใจของเรามันไม่เกิดขึ้นมาเลย มันเกิดขึ้นมาโดยสัญชาตญาณ เกิดขึ้นมาโดยการเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา นี่ฆราวาสเขาก็ทำของเขาอย่างนั้น เรามาบวชเป็นพระแล้วเราก็กทำอย่างนั้น เราทำอย่างนั้นนะมันไม่สมสถานะที่การบวชมาเป็นพระ

ถ้าการบวชมาเป็นพระ ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา คຸ້ມครองเรา แต่มันคຸ້ມครองใจของเราไม่ได้ ถ้ามันคຸ້ມครองหัวใจของเราไม่ได้ เพราะจิตใจเราอ่อนแอใจ จิตใจเราโพลไปเอาหน้าที่การงานของโลกเขามาเป็นหน้าที่การงานของเรา แล้วหน้าที่การงานของพระ นี่เราคือพุทธะ เราคือผู้รู้ มันไม่สนใจ ถ้ามันเป็นพุทธะ มันเป็นผู้รู้ มันแสดงตัวของมันได้อย่างใดล่ะ

ถ้าผู้รู้แสดงตัวของมันขึ้นมา เห็นไหม เวลาเราอยู่วัด เราอยู่ในหมู่คณะเราก็อ่อนสั้น ผ่อนหนักผ่อนเบาของเรา เพราะเราเลือกอยู่อย่างนี้ เราอยู่ของเราคนเดียวใช้ไหม เราก็ดูแลหัวใจของเรา หน้าที่การงาน คุณติ บิณฑบาต วัตรของบิณฑบาต สายตาทอดลงต่ำ เราก็ดูเฉพาะในบาตรของเราเท่านั้นนะ นี่เรารักษาสติของเรา รักษาหัวใจของเราไม่ให้เอาสิ่งใดมากดถ่วงหัวใจ

เวลาเราฉันเสร็จแล้ว ฉันพอดำรงชีวิต เก็บบาตร ล้างบาตรแล้ว ถ้ามีหน้าที่การงานเราก็กทำของเรา ถ้ามันเสร็จจากข้อวัตรแล้วเราก็กาวนาของเรา เราจะบำรุงหัวใจของเรา เราจะทำจิตใจของเราให้เข้มแข็งขึ้นมา

ถ้าจิตใจเข้มแข็งขึ้นมา เห็นไหม ธรรมและวินัยจะคຸ້ມครองเรา คຸ້ມครองเราเพราะเราปฏิบัติธรรมไง “ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะย่อมคຸ້ມครองผู้ปฏิบัตินั้น” จิตใจของเราถ้ามีสติปัญญาคุณแลมัน จิตใจเรารักษาหัวใจของเรา นี้ไปแบบนอแรด นอแรดคือใจของเรานี้ เรามีธรรมวินัยนี้คຸ້ມครองดูแล เราจะมีสติปัญญาคุณแลหัวใจของเรา ถ้าดูแลหัวใจของเรา นี่ธรรมะมันคຸ້ມครองมันไม่เร้าร้อน มันไม่ได้ขังตัวไว้ในวัด จิตใจมันออกไปอยู่ข้างนอก จิตใจมันคຸ້ມรัด จิตใจมัน

ทำลายหัวใจของเราเอง ถ้าทำลายหัวใจของเราเอง เห็นไหม สมมุติสงฆ์ เราบวชเป็นพระไหม? เป็น เป็นพระโดยญัตติจตุตถกรรม นี่สมมุติสงฆ์ แล้วสมมุติสงฆ์จะทำให้มันเป็นสงฆ์ความจริงขึ้นมา

“เราคือผู้รู้” แต่เราคือผู้รู้ เราอยู่กับความคิด ผู้รู้เรายังไม่รู้จักตัวมันเลย ถ้าเราคือผู้รู้ เรากำหนดพุทธโศกของเรา เรารู้จักความรู้สึกของเรา เห็นไหม มีสติอยู่กับสติ เราอยู่กับผู้รู้ เราไม่ออกไปอยู่ที่ความรู้สึกนึกคิด เราไม่ออกไปอยู่ในการที่มันวิ่งไปสู่บ้าน วิ่งไปสู่เรือน วิ่งไปสู่เรื่องของฆราวาสเขา ไม่ให้จิตใจมันวิ่งออกไปเป็นเหยื่ออย่างนั้น จิตใจของเรานี้เราจะอยู่ในธรรมและวินัย อยู่ในการดูแลของสติ ดูแลของปัญญาที่รักษาไว้ ถ้ามันรักษาไว้ มันจะไม่เสีย

ถ้ามันไม่เสีย เราประพฤติปฏิบัติไป แล้วถ้าจิตใจมันสงบร่มเย็นขึ้นมา เห็นไหม เวลามันมีความร่มเย็นขึ้นมา ถ้าจิตใจสงบร่มเย็นขึ้นมา มันลงสู่สัมมาสมาธิ มันมีความเว้งว่าง มันมีความสุข ความสุขเพราะอะไร ความสุขเพราะมันสลัดสิ่งที่มันกรงรังในหัวใจ สิ่งที่เป็นพิษเป็นภัย สิ่งที่ยังหาแต่ฝุ่นแต่ไฟมาเผาผลาญมัน มันสลัดทิ้ง เห็นไหม

คูลี เวลาคนโดนไฟลวก ไฟลวกก็เปอร์เซ็นต์ ผิวหนังร่างกายออกไปก็เปอร์เซ็นต์ เขาต้องมีการรักษาการติดเชื้อ เพราะเขาดูแลให้ร่างกายนั้นมันปรับไม่ให้ผิวหนังติดขึ้นมา มันจะได้หายจากโรคนั้น จิตใจของเรานั้นมีแต่ความเร่าร้อน มีแต่เรื่องของโลกๆ เข้ามาเผาเผา เห็นไหม เราก็ต้องมีสติปัญญาดูแลรักษาหัวใจของเรา ถ้ามีสติอยู่กับผู้รู้ รักษาใจแล้ว ใจมันจะไม่เร่าร้อนอย่างนั้น

ถ้าใจไม่เร่าร้อน นี่เราคือผู้รู้ ผู้รู้คือเรา ถ้าเราคือผู้รู้ เรามีผู้รู้ กับมันรู้สึกตัว รู้สึกตัว มีจิตสำนึก มีจิตสำนึกมันก็แยกแยะได้ อะไรถูกอะไรผิด แต่ถ้ามันไม่มีจิตสำนึก มันอยู่ในค้นหาความทะยานอยากนะ มันจมอยู่กับค้นหาความทะยานอยาก จมอยู่กับความรู้สึกนึกคิด จมอยู่กับความน้อยเนื้อต่ำใจ จมอยู่กับสิ่งที่มันกดถ่วงใจ

“ฉันเป็นพระนะ ฉันเป็นพระ” เป็นพระแต่ร่างกายไป แต่หัวใจมันไม่บวชด้วย เวลาบวช คูลี โคนหัว อุปัชฌาย์บวชมาเป็นพระ แล้วก่อนบวช จิตใจมีความรู้สึกนึกคิดอย่างนั้นไหม บวชแล้ว จิตใจเราคิดอย่างไร บวชมาเป็นพระนี่ ความรู้สึกนึกคิดของพระกับความรู้สึกนึกคิดของโลกนี้มันแตกต่างกันอย่างไร

เวลาเราเป็นฆราวาส เราก็มีความรู้สึกนึกคิดอย่างหนึ่ง เวลาเราบวชมาเป็นพระแล้ว ใจมันบวชมาด้วยไหม ใจมันมาเป็นเราไหม ผู้รู้มันเป็นที่เราไหม ผู้รู้เป็นเราใช่ไหม เราควบคุมเราได้ไหม? ควบคุมไม่ได้เลย

เวลาเราบวชมาเป็นพระนะ บวชมาโดยอุปชฌาย์ยกเข้าห่มมา แต่ถ้าเราดูแลใจของเรา เราจะมีสติปัญญาของเรา ถ้าธรรมวินัยคุ้มครองดูแลนะ ถ้าจิตใจมันเป็นธรรมขึ้นมา เราจะเป็นคนค่ามาก จะเห็นคุณค่ามากจริงๆ เห็นคุณค่ามากกว่า เรามีเงินมีทองมา เราก็เคยมีเงินมีทองกันมา เราก็ได้เที่ยวได้พักผ่อน ได้เสพสุขกับทางโลกมาขนาดไหนก็แล้วแต่ พอจิตใจเราสงบขึ้นมา มันแตกต่างนี่สิ่งที่เงินทองซื้อมานะ สิ่งที่เงินทองแสวงหามา ข้าวของเงินทอง เพชรนิลจินดาจะแสวงหามาขนาดไหน มันก็มีความสุข มันก็มีความสุขอยู่ชั่วคราว แต่เวลาจิตมันสงบ นี่มันไม่เป็นเช่นนั้น จิตมันสงบ ทำไมมันมีความสุข ความรู้สึกมันรื่นเร็วกว่า แล้วมันเห็นคุณค่ากว่า เห็นคุณค่ากว่าที่ไหน

คูลี เวลาเราเกิดมามีผ้าขาวม้ามาคนละผืนพันไว้บนหัว แล้วก็วิ่งหาผ้าขาวม้า “ผ้าอยู่ไหน ผ้าอยู่ไหน ผ้าอยู่ไหน” นี่หาไม่เจอ นี่ก็เหมือนกัน บวชมาก็มีกายกับใจนี่ ปฏิสนธิจิตเกิดในใจ เกิดในครรภ์ มันเกิดเป็นเรานี้ แต่ไม่เห็นนะ รู้แต่ว่าชื่อนี้ สัญชาตินี้ พ่อชื่อนี้ แม่ชื่อนี้ แต่เราไม่รู้ เราไม่รู้แต่ชื่อ เวลาทำนิติกรรมก็เซ็นชื่อกันๆ เช่นชื่อว่าสิทธิของเราๆ แล้วเราอยู่ไหน เราอยู่ไหน ตายไปแล้วก็จบ พอตายไปแล้วสมบัติที่อยู่นี้ของใคร? สมบัติที่อยู่ก็เป็นมรดกของลูกหลานไป แล้วเราอยู่ไหน

แต่พอเรามีสติ เราอยู่กับผู้รู้ เราก็คือผู้รู้ พุทโธๆ พอจิตสงบเข้ามานะ “อัม! อัม!” ไม่ต้องใช้เงินใช้ทอง ไม่ต้องใช้สิ่งใด แต่ต้องใช้สติ ต้องใช้สมาธิ ถ้าใช้สติธรรม สมาธิ ปัญญาธรรมมันจะเกิด พอมันเกิดขึ้นมา จิตมันสงบระงับเข้ามา นี่มันมีคุณค่าไง คำว่า “มีคุณค่าๆ” สิ่งที่มีคุณค่าที่สุดคือหัวใจของมนุษย์ หัวใจของเรา ความรู้สึกนึกคิด จิตนี้มีคุณค่ามาก ถ้าจิตมีคุณค่ามาก แต่เวลาจิตมีคุณค่ามาก มันเกิดมาเป็นมนุษย์ไง เกิดมาเป็นเรา

เพราะเราก็มีชาติมีตระกูล มีชาติมีตระกูล เราก็กู้ปกป้องดูแล คูลี ทางโลก แต่ละตระกูลที่เขา มีปัญหา กัน เห็นไหม ๒ ตระกูลนั้นจะมีปัญหา กันมาตลอด จะต้องมีการรบ มีข้าศึก มีการรบรามา ฟันกันมาตลอด นั่นมันเป็นเพราะอะไรละ แต่ถ้าเรามีสติ นี่ให้อภัยต่อกัน สิ่งที่มีมันผ่านมามันก็เรื่องที่ว่ามันเรื่องประวัติศาสตร์ทั้งนั้นนะ เรื่องอดีตทั้งนั้นนะ แล้วในปัจจุบันนี้ละ สิ่งนั้น เห็นไหม

คนเรามันจะรู้จักตัวเราเอง มันก็ต้องรู้มาจากประวัติศาสตร์ เราจะเกิดมาเราก็มีพ่อแม่ เราก็มีปู่มีย่า มีตา มียาย ก็มีทั้งนั้นนะ เราศึกษา ในเมื่อมีการขัดแย้ง มีการบาดหมาง เราก็ศึกษา ศึกษาแล้ว เจ็บปวดไหม เจ็บปวดแล้วเราทำอย่างไร?

เจ็บปวดแล้วเราก็จะตามความเจ็บปวดนั้นให้มันเกิดการบาดหมางต่อไป หรือเราจะมีสติปัญญาอะ สิ่งนั้นมันเป็นเวรเป็นกรรม สิ่งในโลกเขาเข้าใจกันอย่างนั้น แล้วมันถึงจะมีการกระทบกระทั่งกันมา แต่ในปัจจุบันนี้ถ้าเราให้อภัยละ ให้อภัยก็ว่าเป็นการไม่สู้คน เป็นการไม่มีศักดิ์ศรี ไม่ใช่ลูกผู้ชาย ลูกผู้ชายต้องเดินไปตามกิเลสใจใหม่ ลูกผู้ชายต้องให้กิเลสมันจี๋หัวใจใหม่ ลูกผู้ชายต้องให้กิเลสมันเหยียบย่ำทำลายใจใหม่

แต่ลูกผู้ชายนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสียดลตั้งแต่ราชวัง ตั้งแต่บัลลังก์ออกมา นี่ลูกผู้ชาย ลูกผู้ชายเป็นผู้ให้ ลูกผู้ชายเป็นผู้เสียดล ทุกอย่างที่จะมีจะเป็นนะให้คนอื่นเขาไป แล้วเราไปเอาอะไรล่ะ? เราไปเอาหัวใจใจ เราต้องเอาโพธิญาณ เห็นไหม เราไปนั่งสมาธิ เราใช้ปัญญาของเรา

นั่งสมาธิ เราคือผู้รู้ นั่งสมาธิเพื่อหาผู้รู้ของเรา หารากฐานของเรา รากฐานของเราที่เกิดมาเป็นมนุษย์ พ่อแม่ปู่ย่าตายายเขาก็เห็นว่าเราเป็นลูกเป็นหลาน จะต้องสืบชาติสืบตระกูลกันต่อไป แต่ถ้าเรามีสติปัญญา เรารักษาใจของเรา เรารักษาหัวใจของเราเพื่อหาพุทธะ เพื่อหาอริยทรัพย์ เพื่อหาความเป็นจริง พ่อแม่จะรู้หรือไม่รู้ก็แล้วแต่ ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา บุญกุศลอันนี้ เวลาลูกบวชขึ้นมาพ่อแม่ได้ ๑๖ กัป แม้แต่บวชขึ้นมาเพื่อจรโลงศาสนา เห็นไหม บุคลากรในศาสนาให้สืบเนื่องต่อกันมา ให้เป็นผู้ดูแลคุ้มครองศาสนาเพื่อให้คนที่มียานาจนาวาสนาบารมีเอาสิ่งนั้นเข้าไปสู่ใจของเขา ให้ใจเป็นธรรม ธรรมเป็นใจ

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” ถ้าจิตใจของเขาเป็นธรรม เขาจะสื่อธรรมะออกมาเพื่อประโยชน์กับเทวดาฟ้าดิน เพื่อประโยชน์ตั้งแต่ ๓ โลกธาตุ เป็นประโยชน์หมด ประโยชน์เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้ทำให้จิตพ้นจากมาร จิตนี้พ้นจากการควบคุมของกิเลส แล้วตั้งแต่พรหมลงมาก็มีจิตเหมือนกัน มีความรู้สึกเหมือนกัน ตั้งแต่แรกอเวจีนี้เขาอยากได้ออยากเป็น แต่ขณะสิ่งที่บีบคั้นเขาอยู่นั้นมันก็ทุกข์ยากแสนเข็ญแล้วละ สิ่งที่ยบีบคั้นเขาด้วยเวรกรรมอันนั้นนะ ที่ทำๆ มาด้วยเวรด้วยกรรม มันบีบคั้นเขาอยู่ เขาแค้นตรงนั้นเขาก็ทนได้ยากอยู่แล้ว แล้วเขายังมาศึกษาธรรมๆ เขาไม่แบ่งความรู้สึกนึกคิดมาศึกษาธรรมไหว

ฉะนั้น เวลาถ้าเราแสวงหาผู้รู้ของเรา เราแสวงหาสังฆกรรมของเรา ถ้าเป็นสังฆกรรมของเรา เกิดขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์ ในวิภูฏะ แม้แต่ในนรกอเวจีเข้าใจสิ่งนั้นไม่ได้ แต่ผู้ที่มีคุณธรรมก็สามารถแผ่เมตตา สามารถแผ่คุณธรรมนั้นให้เขาได้มีโอกาส มีที่พึ่งของเขา มีเป้าหมายของเขา เขาทำไม่ได้ แต่เขาก็มีเป้าหมายของเขาเป็นสิ่งที่ปรารถนา ให้เขาได้มีหลักใจของเขา

ฉะนั้น เวลาเราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา เราบวชมา สิ่งที่เราไม่มีศรัทธา ไม่มีคุณธรรม นั้นเป็นความคิดของกิเลสใจ เราเกิดมากับกิเลสนะ กิเลสมันไม่ปล่อยเราหรอก ฉะนั้น เราคิดสิ่งใด ก็คิดโดยกิเลส คิดโดยกิเลสมันก็แผดเผาเราไป

เราบวชเป็นพระแล้วนะ ในเมื่อเราบวชเป็นพระแล้วเราจะคิดโดยธรรม เราจะให้อภัย การให้อภัยมันให้ยาก มันให้ยากเพราะอะไร คุณติ เราเสียสละทาน ของของเราเป็นสมบัติของเรา เราให้ทำไม เราให้เพราะว่าเราอยากจะฝึกฝนใจของเรา แล้วสิ่งที่เราเรียนศึกษาประวัติศาสตร์มานั้นก็เห็นของมัน แล้วเราต้องให้อภัยเขาอีก ให้อภัยเขา ถ้าให้อภัยเขาคือผู้ฉลาด ยอดคน ยอดคนเพราะเสียสละได้ยากไง เสียสละสิ่งที่มันเจ็บช้ำน้ำใจ เจ็บปวดในหัวใจ เสียสละได้ยาก เราก็เสียสละให้เขาไป แล้วรักษาบาดแผลในใจของเรา แล้วถ้ามันปล่อยสิ่งนั้นได้ มันโล่งโล่ง มันไม่มีสิ่งใดปิดกั้นหัวใจ แล้วเราก็มายืนยันมั่นเพียรของเรา กำหนดพุทโธๆ ของเรา

พุทโธคือพุทธานุสติ เห็นไหม เรากลือผู้รู้ แต่เรายังไม่ได้สัมผัสผู้รู้ของเรา ถ้าเรายังไม่สัมผัสผู้รู้ของเรา เราก็ยังไม่มั่นใจใจของเรา ถ้าใครมีปัญญาที่รอบรู้สิ่งนั้นได้ เห็นโทษเห็นภัยแล้ว เขาจะไม่ไปจับต้องสิ่งนั้นอีก เขาจะหาแต่ความร่มเย็นเป็นสุขให้ในหัวใจของเขา จิตใจของเรามันยังไม่ได้สัมผัสผู้รู้ มันก็ยังไม่น่าใจของมัน ทำสิ่งใดก็ลั้งเลตงสัย ทำสิ่งใดก็ละล้าละลัง ไม่ได้หน้าได้หลัง เราต้องปักใจของเราว่า เราเชื่อมั่นของเรา แม้แต่พอเราให้อภัย สิ่งที่เราเสียบ่กในหัวใจ นี่ขวากหนามเสียบ่กในหัวใจของเรา เราได้ถอดได้ถอนแล้วมันก็โล่งโล่งเบาสบายขนาดนี้

แล้วถ้าเรากำหนดพุทโธๆ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ให้มันเป็นสังฆกรรม ให้มันเป็นความจริง ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ให้เห็นสมาธิธรรมก็เห็นรากเหง้า เห็นพื้นที่ เห็นสมถกรรมฐานฐานที่ตั้งแห่งการงานใจ งานที่เราทำกันนะ เวลาประพฤติปฏิบัติทางโลก เขาบอกว่า เราปฏิบัติในทางสติปัญญา ๔ เราก็อใช้ความรู้สึกนึกคิดไปเลย มันเป็นเรื่องโลกๆ มันเป็นเรื่องโลกๆ โลกคือสัญญาอารมณ์ใจ คือความรู้สึกนึกคิดนี้ไง มันก็เป็นโลก โลกก็ยะ

แต่ถ้าเป็นโลกุตตระ เราพุทโธๆ ของเรา เราพุทโธของเราให้จิตมันสงบเข้ามา พอจิตสงบมากน้อยขนาดไหนเราก็ฝึกหัดใช้ปัญญาไป ปัญญามันจะละเอียดแล้ว แต่เดิมทำไมถึงนี้เราคิดไม่ได้ แต่เดิมทำไมอย่างนี้เราคิดไม่ออก ทำไมตอนนี้ความคิดมันทะลุทะลวงไปหมด คิดสิ่งใดภาวนาส่งใจ ใช้ปัญญา มันเปิดโล่งหมดเลย มันเห็นโทษเห็นภัย เห็นคุณ สิ่งนี้ไม่ถูก สิ่งนั้นใช้ได้ สิ่งนั้นถูกต้อง สิ่งนี้ไม่ดี

เพราะมันมีสมาธิ เพราะมันมีกำลัง แต่ถ้าขาดกำลังนะ คิดไม่ออก นึกไม่ได้ มันมีแต่ความเจ็บปวดแสบร้อน คิดถึงกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เราไม่มีอำนาจวาสนา คิดถึงความว่าง ความว่างหรือก็เคยผ่านมาแล้ว เราทำมาแล้ว เราไม่สามารถจะเดินต่อไปได้ เราไม่สามารถทำให้มันเข้มแข็งขึ้นมาได้...นี่เวลากิเลสมันคิด

มันคิดแต่ตัดทอนตัวเอง คิดแต่ทำลายตัวเองทั้งนั้นเลย ทั้งๆ ที่สิ่งที่การประพฤติปฏิบัติ ทุกคนก็ผ่านมาแบบนี้ ทุกคนก็ผ่านมาเพราะเขามีสติปัญญาของเขา เขามีกำลังของเขา เขาตั้งเป้าหมายของเขาแล้วเขาพยายามฝืน เขามีการกระทำของเขา เราก็มียุทธศาสตร์ของเรา แต่เราอ่อนแอ พอเจออุปสรรคสิ่งใดก็ไม่ไหวแล้ว เจอสิ่งใดก็ไม่ได้แล้ว นี้อยู่ที่การฝึกฝน

เห็นไหม ถ้าฝึกฝนมาดี เรามีอำนาจวาสนามาดีนะ มันคั่นนะ มันมีสัจจะ ตั้งสัจจะสิ่งใดแล้วจะพยายามทำสิ่งนั้น ถ้าทำสิ่งนั้นนะ ไม่ได้ให้มันรู้ไป คนอื่นเขาก็ทำได้ คนอื่นเขาก็เคยทำมาแล้ว เห็นไหม อดนอนอดอาหาร ทุกคนก็ทำกันมาแล้ว ทำไมเราทำแล้วทำไมจะเป็นจะตายล่ะ ทำไมเราทำไม่ได้ล่ะ ทำไมเขาทำได้ล่ะ

นี่ทำไม่ได้เพราะจิตใจมันอ่อนแอ ทำไม่ได้เพราะค้นหาความทะยานอยากมันมีกำลังมากกว่า แต่พอสติปัญญามันมากขึ้น สติปัญญามันมีความองอาจกล้าหาญมากขึ้น พอมันทำได้ “เออ! เราก็กทำได้” เห็นไหม มันมั่นใจของมัน มันมั่นใจของมัน มันมีความจริงใจในหัวใจได้สัมผัสพอได้สัมผัส นี่เราคือผู้รู้ ถ้าเราคือผู้รู้ ผู้รู้มันเด่นชัดขึ้นมา ผู้รู้สว่างไสว ผู้รู้ ผ่องใส ถ้าผู้รู้ผ่องใส ฝึกหัดใช้ปัญญา นี่มันจะรู้มากรู้่น้อยขนาดไหน ฝึกหัดใช้ปัญญา ฝึกหัดใช้ปัญญา

ถ้าใช้ปัญญาแล้วมันจะกลับมากำหนดพุทโธ กลับมาปัญญาอบรมสมาธิได้มากขึ้น การที่เราใช้ปัญญาไปแล้ว มันจะเห็นโทษเห็นภัย อะไรเป็นโทษ อะไรเป็นคุณ นี่ถ้าเราไม่เห็นโทษ เราจะไม่รู้ว่าอะไรเป็นคุณ ถ้าพอสติปัญญามันสงบเข้ามา นี่เราคือผู้รู้ เวลาจิตมันสงบเข้ามา อ้อ! มันสงบเพราะเรามีสติ มันสงบเพราะเรามีสติต่อเนื่อง เรากำหนดพุทโธต่อเนื่อง

พอพุทโธต่อเนื่องขึ้นมา จิตมันไม่แฉลบออกไปตามกิเลส ไปตามตัณหาความทะยานอยาก มันสะสมตัวมันขึ้นมา พอมันเริ่มสงบระงับขึ้นมา “เออ!” เห็นไหม เราทำของเราได้ แล้วนี่ทำได้ มันก็อยู่กับความสุข ถ้ามันพุทโธๆ จนมันพุทโธไม่ได้ เราก็อยู่กับพุทโธ พอมันออกความรู้สึก เราก็นึกพุทโธใหม่ หรือถ้ามันจะคิดสิ่งใด เราก็คิดพิจารณาของมันไป ถ้าพิจารณาแล้ว พอพิจารณาแล้วมันปล่อยมันวาง

เราเกี่ยวหญ้า เราตากหญ้า หญ้ามันโดนจอบโดนเสียม มันก็ตากไปหมด มันก็โล่งเตียนไปหมด เห็นไหม ถ้าพอจิตเราสงบแล้ว เราใช้ปัญญาของเรา ปัญญามันก็เหมือนจอบเหมือนเสียม มันจะตากสิ่งที่มันรกรูกร้างในหัวใจ สิ่งที่เป็นวิตกกังวล สิ่งที่ยึดมั่นไม่เชื่อถือต่างๆ มันตาก มันใช้ปัญญาเทียบเคียงออกไป พอเทียบเคียงออกไป เราจะเห็นพื้นที่ที่เราบเรียบโล่งเตียนไปหมดเลย นี่ไง เราใช้ปัญญานะ ฝึกหัด

ไม่ใช่ว่า “ใช้ปัญญาต้องสติปัญญา ๔ พิจารณากาย พิจารณาต่างๆ”

เดียว เดียวได้พิจารณา เราฝึกหัดของเราให้จิตใจเราเข้มแข็ง คนจะทำอะไรเขาต้องมีเครื่องมือ เครื่องมือของเขา จิตใจของเราที่จะออกพิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม ให้มันต้องมีสติ มันต้องมีปัญญา มันต้องมีความเพียร มันต้องมีความชอบ เพียรชอบ สติชอบ ระลึกชอบ เราก็ฝึกหัดของเรา ฝึกหัดของเราขึ้นมา เห็นไหม มันก็จะมีเครื่องมือเครื่องมือขึ้นมา เครื่องมือเครื่องมือขึ้นมาก็มีสติมีปัญญา มรรค ๘ ใจ มันมีสติมีปัญญาขึ้นมา มันสิ่งต่างๆ มันก็ใช้ประโยชน์ขึ้นมา พอมันพิจารณาไปแล้วมันไม่สะดวก มันไม่สบาย ก็กลับมาพุทโธต่อ

พอพุทโธ เราทำอย่างนี้บ่อยๆ ทำอย่างนี้บ่อยๆ เข้า มันจะตาก มันจะถาง มันจะเปิดโล่งให้หัวใจนี้ก้าวเดินออกไปได้ ทุกคนอยากภาวนาทั้งนั้นนะ แต่ภาวนาก็ไปเจออุปสรรค พอเจออุปสรรคเพราะอะไร เพราะมันไม่ใช่สติปัญญา ๔ มันไม่ใช่วิปัสสนา เพราะมันใช้เป็นธรรมะ... มันลั่นเลงสงสัย แล้วมันก็เอาสิ่งลั่นเลงสงสัยมากดอ้วงหัวใจ

แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราใช้ปัญญาแยกแยะ “อันนี้ผิด อันนี้ถูก” นี่เรากากเราถางเพื่อพื้นที่ของเรา สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน เรามีสถานที่มีที่ทำงาน มีที่ฝึกฝน เราจะรู้เราจะเห็นของเราขึ้นมา พอรู้เห็นขึ้นมาพิจารณาไปเรื่อยๆ เราใช้ปัญญาของเราไป แล้วกลับมาทำความเข้าใจของเรา นี่ให้ขยันหมั่นเพียรขึ้นไป เดี่ยวสติปัญญา ๔ มันจะมาเผชิญหน้า ถ้าจิตมันสงบแล้ว มันจะรู้ว่ากายเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร กาย เวทนา จิต ธรรม มันเป็นแบบใด

ถ้าเรานุกเบิกอยู่ เราตากถางของเราอยู่ มันจะไม่มีงานเหรอ

แต่นี้มันไม่ทำ มันทำไม่ไหว พอมันทำไม่ไหว “ปัญญามันก็ไม่เกิด” มันจะเกิดขึ้นมาได้
อย่างไร ปัญญา มันจะลอยจากฟ้าเหรอ ปัญญาเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วสองพันกว่าปี แล้วจะไปเอาปัญญามาจากไหน?
ปัญญาก็จากหัวใจเรานี้ไง ถ้าหัวใจเราสงบระงับขึ้นมา ถ้ามันออกใช้ปัญญา ปัญญาก็เกิดจากที่นี่ไง
ปัญญาจะไปซื้อที่ไหน ปัญญาจะตั้งใครมา ใครจะเอาปัญญามาส่ง มันไม่มีนะ มันฝึกหัดมาจากเรา
ทั้งนั้นนะ

แต่ปัญญามันต้องเป็นโลกุตตรปัญญา ปัญญาที่เหนือโลก ถ้าปัญญามันเหนือโลก โลกมัน
อยู่กับใคร เราเกิดมาจากโลก มันจะเหนือโลกมาจากไหนล่ะ ปัญญามันจะเหนือโลกมาจากไหน
เราก็เกิดของเรามา เพราะเราเกิดมาเราก็เป็นโลก พอเราเกิดเป็นโลกขึ้นมา เราก็ทำจากโลกนี้ขึ้นไป
ถ้าทำจากโลกขึ้นไป ก็เป็นเรานะ เพราะสมบัติของเราไง

จิตนี้มาเกิดเป็นเรา แล้วสมบัติคนอื่นเอาไหม สมบัติคนอื่นทางโลกเขาแย่งชิงกันนะ แต่
สมบัติทางธรรม อุดตา หิ อุดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น เป็นผู้ชี้ทางคือเทคโนโลยี แล้วถ้าเราจะทำจริงของเราขึ้นมาล่ะ เราทำจริงขึ้นมา
เราต้องทำให้ได้ขึ้นมา ถ้าทำให้ได้ขึ้นมา เราวิชัย เราวิเคราะห์ห้กับมัน เราวิเคราะห์วิชัยของเราขึ้นมา
เราสร้างของเราขึ้นมา ถ้าสร้างของเราก็เป็นสมบัติของเรา ถ้าเป็นสมบัติของเราก็เป็นปัญญาของ
เรา ถ้าเป็นปัญญาของเราก็กิเลสของเรา ถ้ากิเลสของเรา ปัญญาของเรา ก็ไปทำลายกิเลสของเรา นี่
มันจะไปเอาปัญญาของคนอื่นมาทำลายกิเลสเราเหรอ...มันก็เป็นสัญญาไง

ถ้าสัญญามันก็เป็นโลก คือจามา คือก้อบปี่มา ลิขสิทธิ์ของเขา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าไม่เรียกร้องค่าเสียหายใดๆ ทั้งสิ้น ไม่เรียกร้องค่าลิขสิทธิ์ใดเลย แต่เราฝึกฝนของเราขึ้นมา
เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ไม่มีกำมือในเรานะ แบนตลอด ธรรมะนี้แบนไว้ตลอด
เลย ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา แล้วมารื้อค้น
ขึ้นมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปกป้อง
ดูแลคุ้มครองเรา แผ่ไพศาลมาสองพันกว่าปีแล้ว แล้วเราเกิดได้ร่มธงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า

เราเป็นชาวพุทธนะ เราเกิดได้ร่มธงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ ประพฤติปฏิบัติให้พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้าผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เราจะชูธงของเราละ ถ้าเราชูธงของเราขึ้นมา เราก็จะมีปัญญาของเราไง เวลากิเลสเป็นเรา มันทำให้ย่ำยีเรา ทำให้เราทุกข์ยากอยู่นี่ไง แต่เวลาปัญญาเราเกิด เราชูธงของเราขึ้นมา ปัญญาของเราเกิดขึ้นมา เราจะกำราบปราบปรามมัน เราจะกำราบปราบปรามกิเลสของเรา

กิเลสมันอยู่ที่ไหน กิเลสหน้าไหนๆ เวลาเราทุกข์เรายาก นี่ใครทำเรา เจ็บปวดแสบร้อนทุกข์ยากอยู่นี่ใครทำ แล้วเวลาธรรมะ เห็นใหม่ ธรรมมันเกิดขึ้นมาในหัวใจของเรา ที่เราจะต่อสู้กับมัน ที่เราจะรักษาดูแลหัวใจของเรา แล้วกิเลสมันหายไปไหน กิเลสมันหายไปเพราะอะไร เพราะเราไม่เห็นกาย เวทนา จิต ธรรมไง เห็นกายก็หมอเห็น หมอเห็นมันก็เอาดั่งคัง เวลาเห็นกายเราก็จับนี่ไง เนื้อ ใจ เนื้อ เนื้อ แต่จิตมันเห็นใหม่? จิตมันไม่เห็น

ถ้าจิตมันเห็นนะ มันสะเทือนเลื่อนลั่นกลางหัวอกนะ เวลาจิตมันเห็น อ้อหืม! อ้อหืม! นี่ไง เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม เวลาจิตมันรู้มันเห็นแล้วมันสะเทือนนะ อยากให้เขารู้ อยากให้เขาเห็น อยากให้เขาเป็น อยากให้เขารู้แบบนี้

แต่นี้มันรู้แบบหมอ รู้แบบหมอก็แสวงเลเซอร์ยิงไง ยิงเสร็จก็ผ่าตัดใจ ผ่าตัดก็ตั้งคัมมา รู้แบบหมอไง แต่รู้แบบธรรมนี่ไม่มีใครได้ใครเสียตั้งคัมนะ แต่มันจะเกิดปัญญา เกิดความมั่นใจ เกิดความองอาจ จะเดินลุยไฟก็ได้นะ จิตที่มันภาวนาแล้วมันจะลุยไฟก็ได้ มันจะทำอะไรก็ได้ นี่มันทำได้หมด เวลาจิตเราลงสมาธิเป็นอัปปนาสมาธิ สิ่งใดที่จะมาทำลายจิตนี้ไม่ได้ ทำลายร่างกายนี้ก็ได้ ถ้าจิตมันลงนี่นะ มันได้ขนาดนั้น แล้วถ้าจิตของเรามีหลักมีเกณฑ์ขนาดนี้ เรารู้เราเห็นของเรา มันชำระล้างได้ไง เห็นใหม่ เราคือผู้รู้ ถ้าเราคือผู้รู้ เรามีสติปัญญาของเรา เราทำของเราได้ เห็นใหม่ มันมีค่า มันมีทรัพย์ อริยทรัพย์ของเรา

คูสิ เราบวชมาเป็นพระกัน ทุกข์ๆ ยากๆ อยู่นี่ ลุ่มๆ ดอนๆ กันอยู่อย่างนี้ แล้วถ้าหัวใจมันเป็นธรรมขึ้นมามันเป็นอย่างไร ที่เราแสวงหากัน แสวงหากันที่นี้ ใจอย่างเรานี้ คูสิ โลกนี้ ร่างกายทุกอย่างนี้มันก็เหมือนโลกทั้งนั้นนะ มนุษย์ก็คือมนุษย์ เครื่องนุ่งห่มก็เครื่องนุ่งห่ม แล้วอยู่ที่ประเภทที่เขาใช้กัน แต่ถ้าจิตใจมันเป็นละ จิตใจมันเป็น มันไม่เป็นอย่างนั้น

เวลาลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นไปแล้ว เวลาตายไป มารคันคว่า มารหานะ เพราะมาร ที่อยู่ของมารก็อยู่บนภวาสวะ อยู่บนภพ อยู่บนหัวใจของสัตว์

โลก แล้วสิ่งที่มันอาศัยนี้มันหาไม่เจอ มันไม่ยอม มันค้นจนฝุ่นตลบไปในวิญญะนะ จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “มารเอ๋ย เธอค้นหาดวงใจของลูกศิษย์เราที่พ้นจากกิเลสแล้วไม่เห็นหรอก เธอย่ำค้นไปเลย” มันค้น มันหา มันจะครอบครอง มันจะครอบงำ

นี่เหมือนกัน แต่หัวใจของเรานี้ยอมจำนนกับมัน ไม่ต้องให้มันหาหรอก มันจืออยู่ มันครอบครองอยู่ ถ้ามันครอบครองอยู่ นี่ไง “ลูกก็โอย นังก็โอย ทำนู่นก็ไม่ได้ ทำนี่ก็ไม่ได้ ทำสิ่งใดก็ลำบาก ทำอะไร...” มันครอบครอง มันไม่ให้ขยับเลย

แต่ถ้าจิตใจมันเริ่มริงอาจหาญนะ มันทำลายแล้วนะ มารจะเข้ามายุ่งกับจิตใจของเราไม่ได้ เราคือผู้รู้ นะ เรายังรักษาผู้รู้ของเรา เวลาเราอาบน้ำเหงื่อต่างน้ำ เคนจงกรมนั่งสมาธิภาวนา เห็นไหม อาบน้ำเหงื่อต่างน้ำเพื่อเอาความสงบระงับของใจ เวลาเกิดปัญญาขึ้นมา เวลาเขาบริหารจัดการทางโลกอย่างที่ปรึกษาต่างๆ เขาต้องจ่ายตังค์นะ เพื่อปรึกษาเรื่องต่างๆ เพื่อประโยชน์กับเขา แต่เวลาปัญญาของเราเกิดไม่เสียตังค์ แล้วไม่มีใครรู้ว่าปัญญาของเรามันเป็นมหาปัญญา หรือเป็นปัญญาอัตโนมัตติ เป็นปัญญาหายบายๆ

ปัญญา มหาปัญญา ปัญญาอัตโนมัตติ เห็นไหม ปัญญาอย่างนี้ ปัญญาที่มันละเอียดลึกซึ้ง มันชำระ มันแทรก มันซาบซึ่มเข้าไปในภวาสวะ ในภพ มันไปทำลาย เห็นไหม จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส เห็นไหม ปัญญามันแทรกเข้าไปในจิตเดิมแท้ ที่ว่าส่องใสๆ มันชำระล้างของมัน จิตเดิมแท้ที่ส่องใสนี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส จิตที่ส่องใสมันโดนทำลาย มันโดนชำระ ทำลายจนผู้ส่องใสนี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส ผู้ส่องใสคืออวิชา

เราดูแลใจของเรา เราประพฤติปฏิบัติของเรา ใจของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา ศากยบุตร พุทธชิโนรส เราจะเป็นศาสนทายาท เราจะเป็นธรรมทายาท เราต้องประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา แล้วเราจะมีที่พึ่งอาศัยในหัวใจของเรา เอวัง